

Sygn. akt VU 1173/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy – V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Andrzej Marek

Protokolant: Justyna Alfawicka

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2014 r. w Legnicy

sprawy z wniosku S. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania S. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 15 lipca 2013 roku

znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 1173/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 lipca 2013 r. ZUS O/L. odmówił wnioskodawcy przyznania (na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zm.) emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, gdyż wnioskodawca nie spełnia zarówno przesłanki ogólnego stażu pracy (na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił 22 lat 4 miesiące i 22 dni okresów składkowych i nieskładkowych wobec wymaganych 25 lat) oraz nie udowodnił żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Odwołanie od tej decyzji złożył wnioskodawca wskazując, że wbrew stanowisku organu rentowego spełnia obie przesłanki do przyznania świadczenia emerytalnego z tytułu pracy w warunkach szczególnych. W szczególności wskazał, że na koniec grudnia 1998 r. ma ogólny staż pracy w wymiarze 25 lat 6 miesięcy i 6 dni, a do tego staż pracy powinien organ rentowy zaliczyć naukę zawodu odbywaną przez wnioskodawcę w okresie od 29 sierpnia 1970 r. do 10 czerwca 1972 r. w ramach Zasadniczej Szkoły (...)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podając szczegółowe obliczenie okresów składkowych i nieskładkowych wnioskodawcy do dnia 1 stycznia 1999 r. w wymiarze 22 lata i 8 dni okresów składkowych oraz 4 miesiące i 14 dni okresów nieskładkowych.

Sąd ustalił co następuje:

W okresie od 29 czerwca 1970 r. do 10 czerwca 1972 r. wnioskodawca uczęszczał do Zasadniczej Szkoły (...) w L. w klasie o specjalności betoniarz – zbrojarz. Nauka w tej szkole odbywała się w ten sposób, że wnioskodawca 3 dni w tygodniu uczęszczał na zajęcia teoretyczne i 3 dni na zajęcia praktyczne. Te ostatnie odbywały się na terenie Huty (...) w zakładach (...), gdzie siedzibę miało (...)Przedsiębiorstwo (...). W ramach praktyki wnioskodawca w godzinach od 7.00 do 15.00 wykonywał czynności polegające na przygotowywaniu materiałów dla pracowników zakładu (wykonywał takie czynności jak prostowanie drutów na maszynie, wyginanie strzemion) zaś w drugiej klasie pomagał pracownikowi zakładu w montażu zbrojeń. Wnioskodawcę podczas praktyki nadzorował instruktor praktycznej nauki zawodu. Za praktykę wnioskodawca otrzymywał dodatek pieniężny w kwocie 500 – 600 zł. Wnioskodawca nie podpisywał żadnej umowy o praktyczną naukę zawodu.

Wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się okresem składkowym w wymiarze 22 lat i 8 dni oraz okresem nieskładkowym w wymiarze 4 miesiące i 14 dni

D: akta ubezpieczeniowe wnioskodawcy

- zestawienie okresów składkowych i nieskładkowych - k. 24

- przesłuchanie wnioskodawcy – k. 16

- kserokopia świadectwa ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej - k. 15

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie było zasadne.

Zgodnie z treścią przepisu art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 r.) osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat dla mężczyzn. Emerytura powyższa przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Z treści przepisu art. 32 wskazanej ustawy wynika zaś, że ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Wiek emerytalny o którym mowa, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. W rozpoznawanej sprawie zastosowanie znajdują przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do prac w szczególnych warunkach. Zgonie ze wskazaną ustawą pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Wnioskodawca nie spełniał jednego ze wskazanych wyżej warunków do nabycia emerytury w warunkach szczególnych. Na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się bowiem okresem składkowym w wymiarze 22 lat i 8 dni oraz okresem nieskładkowym w wymiarze 4 miesiące i 14 dni. Łączny ogólny staż pracy wnioskodawcy na 1 stycznia 1999 r. wynosi zatem 22 lata 4 miesiące i 22 dni zamiast wymaganych 25 lat. Organ rentowy na te okoliczności przedstawił stosowne wyliczenie (k. 24), które w sposób szczegółowy wyjaśnia jakie okresy i w jakim wymiarze zostały uwzględnione. Nie ma podstaw do kwestionowania tego wyliczenia.

Jedyny konkretnym zarzutem wnioskodawcy (protokół rozprawy - k. 16) było to, że organ rentowy – zdaniem wnioskodawcy – powinien zaliczyć do ogólnego stażu pracy okres nauki w Zasadniczej Szkole (...) w L. od 29 czerwca 1970 r. do 10 czerwca 1972 r.

W tym zakresie stwierdzić trzeba, że nie było podstaw do uznania tego okresu, jako okresu składkowego, na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS stanowiącego, za okresy składkowe uważa się przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo na które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne – m.in. okresy zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 01 stycznia 1975 r. Przepisy art. 9 ust. 1 oraz art. 10 ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. z 1958, nr 45, poz. 226), obowiązujące od 21 lipca 1958 r. do 1 stycznia 1975 r., stanowiły, że zakład pracy, przyjmując młodocianego na naukę zawodu w celu przyuczenia do określonej pracy oraz odbycia wstępnego stażu pracy, jest obowiązany zawrzeć z nim na piśmie umowę, określającą zawód albo rodzaj pracy, w jakim młodociany będzie szkolony, czas trwania nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy lub wstępnego stażu pracy oraz zasadnicze obowiązki i uprawnienia młodocianego (art. 9 ust. 1) oraz, że okresy nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy i wstępnego stażu pracy są okresami zatrudnienia (art. 10). Należy wskazać, że ustawa z dnia 30 marca 1965 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. z 1965, nr 13, poz. 91) zawierała rozróżnienie między pracownikami, do których zaliczała, m. in., osoby zatrudnione na podstawie umowy o naukę zawodu (art. 2), od uczniów szkół zawodowych i innych, odbywających zajęcia praktyczne w zakładach pracy, a nie będącymi pracownikami (art. 4).

Z dokumentów przedłożonych przez wnioskodawcę wynika, że w spornym okresie był on uczniem Zasadniczej Szkoły (...) w L.. Tam zdobywał wykształcenie, miał status ucznia, a w ramach obowiązków szkolnych odbywał praktyki. Nie była to zatem praktyczna nauka zawodu mogąca zostać zaliczona do stażu pracy wnioskodawcy. Brak przy tym jakiegokolwiek umowy o pracę (o praktyczną naukę zawodu) pomiędzy wnioskodawcą a zakładem. Wnioskodawca czynności przyuczające do zawodu wykonywał pod nadzorem instruktora praktyczne nauki zawodu. Nie otrzymywał wynagrodzenia za pracę a jedynie dodatek pieniężny.

Charakter więzi łączącej ucznia z przyzakładową szkołą (w tym wypadku była to szkoła górnicza) wyjaśnione zostało też późniejszym orzecznictwie. W wyroku z 21 listopada 1966 r. (II CR 511/66) Sąd Najwyższy wskazał, że mowa zawarta między uczniem z udziałem jego ustawowego przedstawiciela z przedsiębiorstwem przemysłu węglowego o naukę w przyzakładowej szkole górniczej zgodnie z zatwierdzonym przez władze programem nauczania, nie tworzy stosunku zatrudnienia i tym samym do powstałego w ten sposób stosunku prawnego nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu (Dz. U. Nr 45, poz. 226). Wypłacane zaś uczniom szkoły w okresie trzyletniego kursu nauki kwoty pieniężne w wysokościach ustalonych w relacji miesięcznej w § 14 ust. 1 pkt. 5 zarządzenie Nr 80 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 22 kwietnia 1959 r. znak ZSC - DC - 308/6108/58 w sprawie organizacji przyzakładowych szkół górniczych oraz uprawnień uczniów i absolwentów tych szkół - nie są wynagrodzeniem za pracę przysługującym młodocianemu w okresie nauki zawodu w rozumieniu art. 18 ust. 1 cytowanej już ustawy z dnia 2 lipca 1958 r., ale formą pomocy materialnej, którą państwo udziela uczącej się młodzieży albo bezpośrednio lub przez swoje jednostki organizacyjne w realizacji zasady wyrażonej w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania (Dz. U. Nr 32, poz. 160).

Z tych przyczyn - skoro wnioskodawca ma dzień 1 stycznia 1999 r. nie spełniał przesłanki ogólnego stażu pracy – nie było potrzeby badania okresu jego pracy w warunkach szczególnych, a odwołanie podlegało oddaleniu.